

Geen transportmiddel werd door hem geschuwd

EEN UITERST ONDERNEMENDE PHOTOGRAAF

DOOR: JAN HOLWERDA | FOTO'S TIJDSCHRIFT BUITEN

De oude foto's van 'den photograaf' Aug. F.W. Vogt, foto's van met name kastelen en buitenplaatsen, en van hun tuinen en parken, gepubliceerd in Buiten. Geïllustreerd weekblad aan het buitenleven gewijd, staan onbewust op menig netvlies. In 1907 startte dit weekblad in de geest van het Engelse tijdschrift Country Life. Na 30 jaar (1936) ging het vanwege tegenvallende advertentie-inkomsten op in het tijdschrift Het Landhuis. Vele foto's van de hand van Vogt werden

in met name in de eerste jaargangen van Buiten gepubliceerd en menig historisch onderzoek en publicatie grijpt ook nu nog op dit fotomateriaal terug.

August Frederik Wilhelm Vogt (1871-1922) werd op 8 januari 1871 in Amsterdam geboren. In 1894 trouwde hij met Wilhelmina Antonia Amalia Witkamp (1876-1935), samen kregen ze vijf kinderen.

Het artikel 'Met motorfiets en camera door Nederland' in het blad Eigen Haard (1905) vermeldt voor het eerst het een

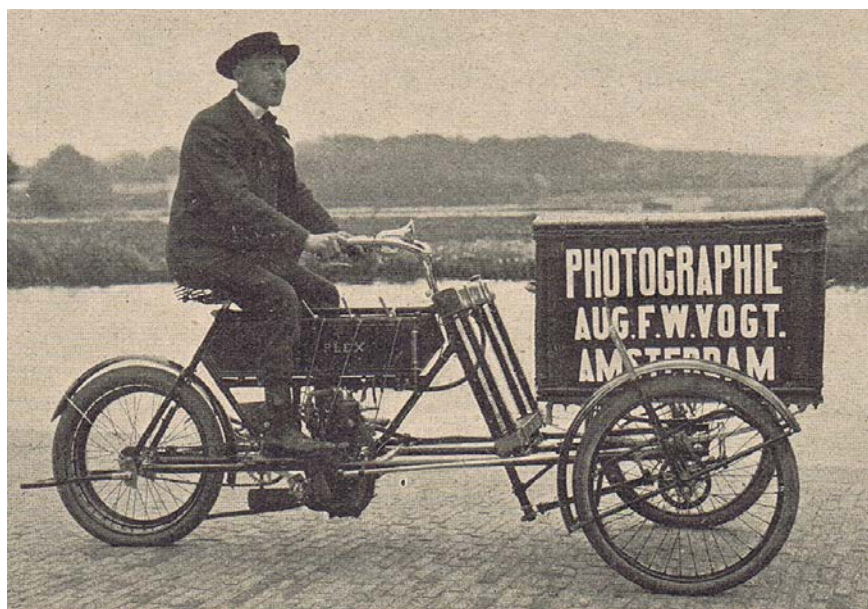
en ander over Vogt. 'De lagere school benauwde hem, liever zwierf hij langs de Amstel en het IJ'. Als dertienjarige kwam hij op kantoor bij een boekhouder, maar deze zag het al snel: 'Jij deugt niet voor klerk; pas zit je op kantoor of je praktizeert alweer om er uit te komen'. Vervolgens probeerde hij als negentienjarige het vak van diamantslijper en daarna

dat van handelsreiziger. Toen stelde een Duitser hem voor te komen werken voor een maatschappij die stereoscopische foto's in de handel bracht. Heel Nederland werd bereisd, daarna ook nog eens België. En plannen werden gesmeed om te komen tot een abonnementsuitgave met stereoscopische foto's uit de hele wereld, maar dat bleef bij plannen.

In 1909 vatte Vogt het plan op om per woonwagen te gaan reizen

Ondertussen had Vogt zich als praktiserend fotograaf opgeworpen. In 1898 adverteerde hij in *Het nieuws van den dag* met stereoscopen en 'stereoscoop-platen' of 'stereoscopische photo's'. Van individuen en groepen mensen maakte hij prachtige foto's maar zijn kracht lag vooral in dieren- en landschapsstudies (aldus het eerder genoemde artikel in *Eigen Haard*). Zo maakte Vogt veel opnames in Artis die werden opgenomen in het boek *De dierenwereld in woord en beeld* (1911) van de beroemde Amsterdamse onderwijzer en natuurbeschermer Eli Heimans. En eerder, in 1906, kocht de tweede voorzitter van de ANWB, de heer G.A. Pos, een collectie

foto's van Vogt voor een jubileumuitgave in het kader van het vijftienvigjarige bestaan van de ANWB. Deze foto's, naast die van andere fotografen, verschenen in de vierdelige ANWB-uitgave *Ons Eigen Land* (1908-1911).

Per boot

Voor zijn 'landschapsstudies' reisde Vogt te voet of per schaats, per rijwiel of motorfiets, per automobiel of motorboot door heel het land, als 'landschaps- en genre-operator', zoals hij zelf schreef. In het

Zijn kracht lag vooral in dier- en landschapsstudies

tweede jaar van Buiten had Vogt het idee om over zee naar Genua en vandaar met de auto terug naar Nederland te reizen. De reis vond plaats in gezelschap van de heren Van Booven en Groesbeek van de firma Scheltema en Holkema, respectievelijk redacteur en uitgever van Buiten. Aan boord van het stoomschip Grotius voeren ze van Amsterdam naar Genua. Daar werd de gesponsorde auto van boord gehesen en met deze F.I.A.T. reisde het gezelschap via de Italiaanse en Franse Riviera tot Aix-en-Provence en van daar in noordelijke richting door Frankrijk, via uiteindelijk Luik, Maastricht en Arnhem terug naar Amsterdam. De reis nam goed vier weken in beslag maar resulteerde vervolgens in een half jaar bijna wekelijks verslag in woord en beeld van de toen al volbrachte trip.

'Rollende villa'

In 1909 vatte Vogt het plan op om per woonwagen te gaan reizen en in 1910 deed hij in Buiten verslag van deze reis. Over dit idee hadden de redactieleden zo hun eigen mening, maar een advertentie werd geplaatst en een woonwagen ter overname

of huur werd gevraagd. Verschillende wagens werden vervolgens aangeboden, maar niet een leek Vogt geschikt. Tot hij in Het nieuws van den dag las: 'Een fonkelnieuwe, Amerikaansch grenehouten transportwagen, voor alle zaken geschikt, voor den halve inkooprij's'. Deze bleek inwendig 2,35 m. lang, 1,3 m. breed en 1,9 m. hoog, niet 'overgroot', maar geknipt, want een kleine wagen reist gemakkelijker en men kan er mee van 'den publieken weg'. De 'rollende villa' werd 'Buiten' gedoopt en kreeg een inrichting voor twee personen. Twee 'Auping gezondheids spiraal-matrassen' werden met scharnieren aan een zijwand bevestigd, met bed-

dengoed en al waren deze aan de wand vast te snoeren. Verder kreeg de wagen een klaptafel, vouwstoeltjes, linoleum op de vloer, enige planken voor de huisraad tegen de wand en potten, pannen en een primustoestel. De ramen werden voorzien van afneembare lichtdichte luiken, want de wagen diende ook als donkere kamer. Met een kist op en een bak onder de wagen werd veel plaats geschapen voor schoon goed, een maand fotografisch materiaal, proviand en paardenvoer. Bovenop de woonwagen, aan de voorzijde, werd een 'grote auto-lantaarn met acetyleen-gas-inrichting' gemonteerd; de woonwagen kreeg daarmee een 'zoeklicht'. De bestem-

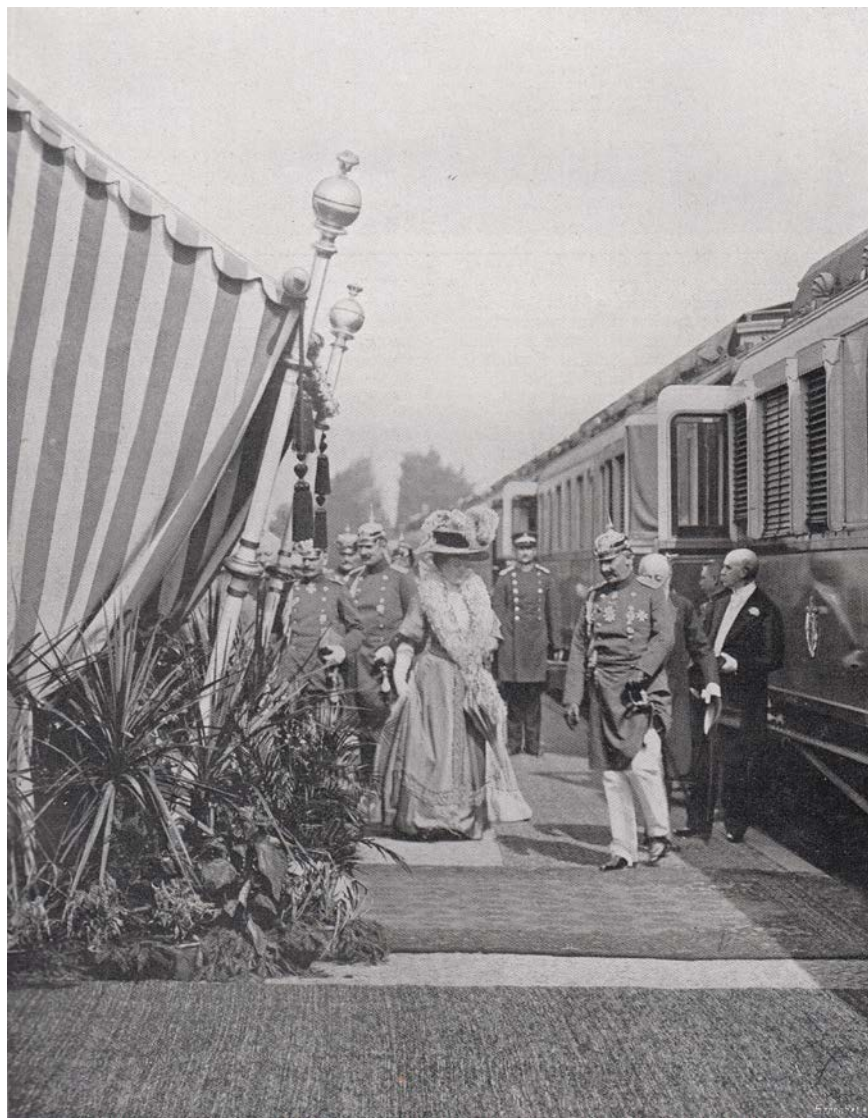
En alleen Buiten kwam voor deze 'hooge eer' in aanmerking

ming Limburg was reden om ook een stevige rem te laten maken.

Vervolgens werd een 'aftandsch, maar flink en goedig werkpaard', Bles genoemd, aangeschaft. Om het sturen en leiden van paard en wagen onder de knie te krijgen werd les genomen en op de eerste reisdag zou een ervaren koetsier als 'loods' meegaan. De 'rollende villa' diende wel bewaakt te worden, dus werd in het asiel een hond uitgezocht. Een kwaadaardige en geen 'Joris Goedbloed' moest het zijn, en de keuze viel op een afgekeurde politiehond, die Hector en ook wel Hek of Hekkie ging heetten. Tot slot besloot Vogt zijn oudste, vijftienjarige zoon mee te nemen. Deze had in de maand voor het vertrek in de keuken van zijn moeder een 'praktischen cursus in de kookkunst doorlopen' en zou de koksrol op zich nemen.

Maandenlange reis door Nederland

Op 30 juni vertrokken Vogt en zoon, maar door pech keerden ze dezelfde dag weer terug. Na deze valse start begon de volgende dag, 1 juli, een reis die uiteindelijk drie maanden zou duren. De route

voerde eerst door de Vechtstreek langs de 'bijna historische oud-Amsterdamsche koopmans-buiten-paleizen' die mooi en belangwekkend zijn, maar in een 'atmosfeer van stopverfkleur' had fotografieren hier geen zin. Aan de noordelijke stadsgrens van Utrecht sloegen ze 'bivouak' op en door het slechte weer vertrokken ze pas dagen later. Dit ritme van een reisdag en aansluitend enige dagen bivak om de omgeving te verkennen en te fotograferen werd de hele reis aangehouden. De route voerde verder door Utrecht, tot een stop in Remmerden. Daarna volgden Rhenen en Wageningen, tot de Wageningse Berg; de omgeving met het 'landgoed dat volkomen terecht Bel-Monte heet', en Oranje-Nassau-oord met zijn 'heerlijke bosschen'.

Na enige dagen in de omgeving van Renkum te hebben verbleven (landgoed Duno te Doorwerth werd uitgebreid

gefotografeerd) reisde Vogt via Oosterbeek naar Arnhem. Aldaar lag post op hem te wachten. Hij had zijn brieven namelijk 'poste restante' ('wat deksel, waarom geen goed Hollandsch daarvoor?') naar Arnhem laten sturen. In een van de brieven nodigde de rentmeester van kasteel Middachten Vogt uit om opnamen te maken van het bezoek van 'Zijne Majesteit den Keizer van Duitschland' aan 'den Grafelijke familie' Bentinck. En alleen Buiten kwam voor deze 'hooge eer' in aanmerking, geen ander tijdschrift zou worden toegelaten.

(wordt vervolgd)

